

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii pentru modificarea articolului 1 din**

Legea nr. 296/1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice

Nr.	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1.	Centrul Național Anticorupție	Proiectul nu conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune ca ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitivat, comunicăm ca expertiza menționată supra se va efectua conform Legii integrității nr.82/2017. Potrivit art.28 alin.(4) din Legea nr.82/2017 „Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin.2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se considera definitivare înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori - după înregistrarea proiectelor în Parlament. ” Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	Nu se acceptă. Potrivit art. 34 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative Expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică. Autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor economice, financiare, științifice, ecologice, anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene sau a altei expertize prevăzute de legislație, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ. În acest sens, Centrul Național Anticorupție urma să prezinte Raportul de expertiză anticorupție în termenul stabilit de art. 38 alin. (1) din Legea nr. 100/2017. Astfel, nu pot fi reținute argumentele invocate de Centrul Național Anticorupție, întrucât dispozițiile Legii nr. 100/2017 în partea ce ține de elaborarea actelor normative este una specială în raport cu dispozițiile Legii nr. 82/2017. Or, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.
2.	Ministerul Sănătății, Muncii	Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din	Se acceptă.

	și Protecției Sociale	12.01.2021 pentru controlul constituționalității unor prevederi din articolul 1 din Legea nr. 296 din 23 noiembrie 1994 pentru interpretarea unor prevederi ale Legii nr. 1225 din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (pct. 3), „victime ale represiunilor politice se consideră și copiii care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele, dacă măcar unul din părinți este victimă a represiunilor politice”. Atragem atenția că, în redacția înaintată prin proiect, și anume în partea:„(...) copii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele de către o femeie necăsătorită represată,(...)”, deced copiii născuți în afara căsătoriei în locurile de represiune sau în drum spre ele, tatăl cărora este persoană represată, mama acestora, la rîndul său, nefiind persoană represată, care și-a urmat concubinul în locurile de represiune. Or, potrivit art. 50 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova, toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.	Art. 1 alin. (2) va avea următorul cuprins: „Copiii persoanelor supuse represiunilor politice care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele se consideră copii proveniți din căsătoria încheiată pînă la represiune, copii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele de către o femeie necăsătorită represată, copii născuți în locurile de represiune sau în drum spre ele de către o femeie necăsătorită, tatăl cărora este persoană represată, precum și copii născuți în locurile de represiune proveniți din căsătoria încheiată în timpul represiunii.”.
3.	Ministerul Afacerilor Interne	În procesul reabilitării victimelor represiunilor politice, Comisia Ministerului Afacerilor Interne pentru reabilitarea victimelor represiunilor politice a întâmpinat dificultăți în ceea ce privește aplicarea corectă a noțiunii de „locurile de represiune”, utilizate la pct. 3 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 12.01.2021 („... victime ale represiunilor politice se consideră și copiii care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele, dacă măcar unul din părinți este victimă a represiunilor politice.”), termenul dat fiind înțeles de unii membrii ai Comisiei ca „regiune de deportare”, iar de către alții ca „loc de deținere specială”. În cazul utilizării noțiunii respective în sensul „regiune de deportare”, urmează a fi supuși reabilitării inclusiv copiii, născuți din căsătorii încheiate ulterior eliberării persoanelor represate din locurile de deținere specială. Comisia MAI a constatat existența a multor astfel de cazuri, când persoanele	Nu se acceptă. Considerăm că sintagma „locuri de represiune” nu lasă loc de echivoc, întrucât Legea nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice urmărește scopul reabilitării victimelor represiunii. Prin urmare, urmează a fi supuși reabilitării acele persoane care au avut de suferit efectiv în urma represiunilor politice. Or, nici copiii născuți deja la momentul represiunii nici cei născuți după începerea acestui proces, nu au fost ei înșiși judecați sau condamnați, dar în virtutea anumitor circumstanțe, părinții lor au fost condamnați. Similar, copiii proveniți din afara căsătoriei sau din

		<p>represate, după încheierea represiunii și eliberarea din locurile de deținere specială, nu s-au întors la locurile de baștină, ci au rămas benevol să domicilieze și să încheie căsătorii în regiunile de represiune. Doar consultarea versiunii în limba rusă a Hotărârii Curții Constituționale prenotate, a adus claritate la cele de mai sus, în Monitorul Oficial fiind expres indicat „родившиеся в местах особого содержания”. Așadar, în scopul excluderii unor situații de aplicare greșită a normelor legale de către comisiile specializate, considerăm necesar ca în tot textul art. I al proiectului legii pentru modificarea articolului 1 din Legea nr. 296/1994 „pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice”, sintagma „copii născuți în locurile de represiune” să fie substituită cu sintagma „copii născuți în locurile de deținere specială”. „Copiii persoanelor supuse represiunilor politice care s-au născut în locurile de represiune sau în drum spre ele se consideră copii proveniți din căsătoria încheiată până la represiune, copii născuți în locurile de deținere specială sau în drum spre ele de către o femeie necăsătorită represată, precum și copii născuți în locurile de deținere specială proveniți din căsătoria încheiată în timpul represiunii”.</p>	<p>căsătorii încheiate până la represiune și copiii proveniți din căsătoriile încheiate în locurile de represiune au fost limitați în drepturi și libertăți deoarece părinții lor erau exilați, deportați, condamnați în acele locuri. În acest context, reținem copiii născuți în regiunile de represiune, ulterior eliberării persoanelor represate, nu cad sub incidența acestei legi, aceștia nefiind restrânși în careva drepturi și libertăți.</p> <p>Totodată, precizăm că Curtea Constituțională a statuat că acordându-i limbii ruse un statut similar cu cel al limbii române, este diminuată forța integratoare a limbii oficiale, mai ales în sfera activității autorităților publice (HCC nr. 4/2021), iar textul oficial al oricărui act normativ se consideră limba română.</p>
4.	Procuratura Generală	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
5.	Avocatul Poporului	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
6.	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
<p>Obiecțiile și propunerile prezentate în conformitate cu prevederile pct. 201 din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea nr. 610/2018</p>			
7.	Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	

	egalității		
8.	Ministerul Afacerilor Interne	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
9.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
10.	Procuratura Generală	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
11.	Avocatul Poporului	Lipsă de obiecții și/sau propuneri.	
Sinteza obiecțiilor și propunerilor în baza raportului de expertiză anticorupție nr. ELO22/7733 din 16.02.2022			
12.	Centrul Național Anticorupție	<p>Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției și are drept scop aprobarea de modificări la art. 1 al Legii nr. 296/1994 pentru interpretarea unor prevederi ale legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în vederea stabilirii tuturor persoanelor care au avut de suferit de pe urma represiunilor politice.</p> <p>Prin proiect se promovează interesul public de a asigura realizarea dreptului la protecția socială a tuturor persoanelor care au avut de suferit de pe urma represiunilor politice. În textul proiectului nu s-au constatat factori de risc care să genereze riscuri de corupție.</p>	

Ministru
Sergiu LITVINENCO